

Social 2.
/REN

Notat om hjælpemidler og forbrugsgoder

til brug for tema-ankemøde i uge 13 2020

Indhold

- I. Indledning
- II. Lovgrundlag
- III. Generelt
- IV. Kriterier for bevilling
  - Væsentlighed
  - Den daglige tilværelse
  - Udøvelse af erhverv
- V. Afgrænsning til anden lovgivning
  - Sygehussektoren.
- VI. De enkelte hjælpemidler
- VII. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser
- VIII. De konkrete mødesager

I. Indledning

Vi har valgt at fremlægge 40 konkrete sager for at belyse Ankestyrelsens praksis om hjælpemidler og forbrugsgoder.

II. Lovgrundlag

Praksisnotatet er baseret på lov nr. 798 af 7. august 2019 om social service (serviceloven), bekendtgørelse nr. 1247 af 13. november 2017 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven (hjælpemiddelbekendtgørelsen), og vejledning nr. 10324 af 14. december 2017 om hjælpemidler og forbrugsgoder.

Uddrag af serviceloven:

§ 112. Kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller

3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af bestemte leverandører. I forbindelse med kommunalbestyrelsens indgåelse af leverandøraftaler inddrages repræsentanter for brugerne ved udarbejdelse af kravspecifikationerne.

Stk. 3. Ansøgeren kan vælge leverandør af hjælpemidler, jf. dog stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen har indgået en leverandøraftale og ansøgeren ønsker at benytte en anden leverandør end den, som kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunalbestyrelsen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Stk. 4. Ansøgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler efter stk. 3 gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Stk. 5. Børne- og Socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om

- 1) afgrænsningen af de hjælpemidler, hvortil der kan ydes støtte, og adgangen til genanskaffelse,
- 2) i hvilket omfang modtageren selv betaler en del af udgiften til anskaffelse, reparation og drift af et hjælpemiddel,
- 3) hvornår støtte til et hjælpemiddel kan ydes som udlån eller udleveres som naturalydelse,
- 4) hvorvidt der skal gælde særlige betingelser for støtte til visse hjælpemidler, herunder muligheden for udlevering af visse hjælpemidler fra en offentlig institution, og
- 5) hvorvidt visse hjælpemidler kan stilles til rådighed som led i et botilbud.

§ 113. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Stk. 2. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften er over 500 kr.

Stk. 3. Hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art.

Stk. 4. Hvis det på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt med et forbrugsgode, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller hvis den nedsatte funktionsevne nødvendiggør særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen, jf. stk. 1, de nødvendige merudgifter.

Stk. 5. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen, jf. stk. 1, de fulde anskaffelsesudgifter. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 6. Børne- og socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om

- 1) afgrænsningen af de forbrugsgoder, der kan ydes hjælp til, og adgangen til genanskaffelse, og

2) i hvilket omfang modtageren selv skal betale en del af udgiften til reparation og drift af et forbrugsgode.

§ 113 b. Kommunalbestyrelsen kan yde støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode til personer med midlertidigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis betingelserne for støtte i § 112, stk. 1, eller § 113, stk. 1, i øvrigt er opfyldt. Støtten ydes i alle tilfælde som naturalhjælp uden egenbetaling for borgeren.

Stk. 2. Der kan alene ydes støtte efter stk. 1 til det pågældende hjælpemiddel eller forbrugsgode én gang inden for samme tidsbegrænsede periode.

§ 115. Det er en forudsætning for støtte efter §§ 112, 113, 113 b og 114, at hjælpemidlet, forbrugsgodet eller bilen ikke kan bevilges efter anden lovgivning.

Uddrag af hjælpemiddelbekendtgørelsen:

§ 2. Der kan normalt ikke ydes støtte til hjælpemidler, som ansøgeren selv har anskaffet, inden bevilling er givet.

§ 3. Hjælp ydes til anskaffelse af det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Hjælpen kan ydes som udlån, kontantydelse eller udleveres som naturalhjælp.

Stk. 2. Hvis hjælpen er ydet som udlån, skal hjælpemidlet tilbageleveres til kommunen, når ansøgeren ikke har brug for det mere. Følgende hjælpemidler skal dog ikke tilbageleveres efter endt brug: Ortopædisk fodtøj, arm- og benproteser, støttekorsetter og bandager m.v., parykker, brystproteser, stomihjælpemidler og kropsbårne synshjælpemidler til personer med en varigt nedsat synsfunktion eller medicinsk-optisk definerede, varige øjenlidelser.

§ 4. Hjælp til reparation og udskiftning af bevilgede hjælpemidler samt reservehjælpemidler ydes efter behov. Hvis ansøgeren fortsat har behov for det pågældende hjælpemiddel, og ansøgerens funktionsnedsættelse i alt væsentlighed er uændret siden kommunalbestyrelsens seneste afgørelse, og ansøgeren afgiver en erklæring herom på tro og love, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om udskiftning af bevilgede hjælpemidler uden at indhente yderligere oplysninger. Kommunalbestyrelsen kan desuden træffe afgørelse om reparation af et hjælpemiddel på baggrund af en erklæring på tro og love fra ansøgeren om behovet for reparation. Kommunalbestyrelsen kan i sammenhæng hermed opstille faste kriterier for reparation af visse hjælpemidler, f.eks. kriterier for prisen på reparation, hvor reparationen skal foretages, og hvor længe efter modtagelsen af hjælpemidlet reparation kan ske.

Stk. 2. Hvis ansøgeren har benyttet sig af retten til frit valg af hjælpemiddel, jf. § 112, stk. 3, i lov om social service, og hvis der på grund af ansøgerens frie valg undtagelsesvist skulle blive tale om ekstraordinært dyre eller hyppige reparationer eller hyppigere udskiftninger, skal udgifterne hertil afholdes af ansøgeren selv.

Stk. 3. Der ydes ikke hjælp til udgifter, som følger af brug af hjælpemidlet, f.eks. til drift, rengøring eller vedligeholdelse, jf. dog stk. 4-6.

Stk. 4. Der ydes hjælp til batterier til brug for hjælpemidler bevilliget efter § 112 i lov om social service, som ikke kan købes i almindelig handel, eller som ikke kan eller bør udskiftes af ansøgeren.

Stk. 5. Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger til kørestole, hvis der er behov for mere end en årlig udskiftning. Ansøgeren betaler selv udgifterne til den første årlige udskiftning.

Stk. 6. Hjælp til førerhunde omfatter tillige et årligt beløb til dækning af løbende nødvendige udgifter til førerhunden.

§ 6. Efter § 112, stk. 3, i lov om social service kan ansøgeren vælge leverandør af hjælpemidler, jf. dog stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen har indgået en leverandøraftale, og ansøgeren ønsker at benytte en anden leverandør end den, som kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunalbestyrelsen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Stk. 2. Ansøgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler efter stk. 1 gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Stk. 3. Ved indkøb af hjælpemidler efter reglerne i § 112, stk. 3, i lov om social service skal fakturaen fra den leverandør, som ansøgeren vælger, sendes og afregnes direkte med kommunen. Ansøgeren hæfter selv for egenandelen, der betales direkte til leverandøren. Det skal fremgå af fakturaen, om ansøgerens evt. egenandel er fratrukket.

Stk. 4. Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til hjælpemidler indkøbt efter reglerne i § 112, stk. 3, i lov om social service, at det hjælpemiddel, som ansøgeren har valgt, opfylder de faglige specifikationer og krav til egnethed, som kommunalbestyrelsen har opstillet. Det er ansøgerens ansvar at sikre dette.

§ 9. Der kan ydes støtte til injektions- og testmaterialer (f.eks. sprøjter, kanyler, insulinpen, fingerprikker (lancetter), teststrimler og blodsuktermåleapparatur) til insulinkrævende diabetikere og til diabetikere, som er i kombinationsbehandling med insulin og tabletter eller andet godkendt injektionspræparat. Der kan ydes støtte til inhalator til administration af insulin, når injektion medfører meget svære lokalreaktioner som komplikation.

Stk. 2. Hjælpen til blodsuktermåleapparatur ydes med halvdelen af den samlede udgift.

Stk. 3. Til tabletbehandlede diabetikere, hvor lægen anser jævnlig blodsuktermåling for påkrævet, gives op til 150 stk. teststrimler og fingerprikker (lancetter) årligt.

§ 11. Der kan ydes støtte til ortopædisk fodtøj til personer med varige og svære foddeformiteter, jf. indikationer i bilag 1, hvis generne af foddeformiteten kan afhjælpes.

Stk. 2. Til dækning af udgifter ved anskaffelse af ortopædisk fodtøj afholder ansøgeren selv et beløb, der udgør 880 kr. pr. par for personer over 18 år og 490 kr. pr. par for børn og unge under 18 år.

Stk. 3. Der kan i forbindelse med bevilling af ortopædisk fodtøj gives tilsagn om forsåling eller udbedring af fodtøjet.

§ 12. Der kan ydes støtte til ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj til personer med en foddeformitet, jf. indikationerne i bilag 1, hvis generne af foddeformiteten kan afhjælpes, og personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

§ 13. Der kan ydes støtte til særlige beklædningsgenstande. Hjælpen ydes til dækning af merudgifterne.

§ 15. Der kan ydes støtte til briller og kontaktlinser, hvis følgerne af en medicinsk-optisk defineret, varig øjenlidelse kan afhjælpes, jf. indikationerne i bilag 2.

Stk. 2. Der kan ikke ydes støtte, når behovet for briller eller kontaktlinser alene skyldes en optisk synsfejl.

Stk. 3. Hvis problemet ikke kan løses lokalt, kan briller og kontaktlinser, jf. stk. 1, samt andre optiske synshjælpemidler og optikunderstøttende synshjælpemidler til personer med en medicinsk-optisk defineret, varig øjenlidelse eller et varigt synshandicap udleveres af Kennedy Centeret efter henvisning fra speciallæger i øjensygdomme, øjenafdelinger samt kommunale konsulenter eller synscentraler. Kennedy Centeret giver efterfølgende kommunen meddelelse om udlevering.

§ 17. I henhold til § 113, stk. 1, i lov om social service skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Stk. 2. Forbrugsgoder omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

§ 20. Hjælp til anskaffelse af øvrige forbrugsgoder ydes med et beløb svarende til 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art.

Stk. 2. Der kan ud over støtte efter stk. 1 ydes hjælp til betaling af forskellen mellem prisen på et almindeligt standardprodukt og prisen på det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen ydes, hvis der foreligger ganske særlige forhold ved den nedsatte funktionsevne, som nødvendiggør anskaffelse af et forbrugsgode, der

1) er dyrere end et almindeligt standardprodukt eller

2) nødvendiggør særlig indretning.

Stk. 3. Hvis forbrugsgodet på grund af den nedsatte funktionsevne udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, således at ansøgeren ikke kan benytte produktet efter sit formål som forbrugsgode, omfatter hjælpen den fulde anskaffelsespris på det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 4. Computere med standardsoftware, der understøtter hjælpemidler til blinde og svagsynede, dækkes med den fulde anskaffelsespris til det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 5. Der ydes kun hjælp efter denne bestemmelse, når udgiften i den enkelte ydelsessituation overstiger 500 kr.

Stk. 6. Der ydes ikke hjælp efter denne bestemmelse til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, f.eks. almindelige stole, borde, senge, telefoner, TV, radioer, DVD-afspillere, CD-afspillere, tablets m.v., som normalt findes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

§ 21. Der ydes ikke hjælp til udskiftning og reparation af forbrugsgoder, der er anskaffet med hjælp efter § 20, stk. 1.

III. Generelt

Bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder skal medvirke til, at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og i størst mulig grad gøre den pågældende uafhængig af andres bistand i dagligdagen.

Tildeling af et hjælpemiddel eller forbrugsgode skal samtidig sikre, at borgere med varigt nedsat funktionsevne, der ønsker det, får mulighed for at få eller bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Personkredsen omfatter borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne som følge af medfødt eller senere opstået handicap, sygdom eller som følge af ulykkesskader, der gør et hjælpemiddel nødvendigt.

Der skal være tale om en varigt nedsat funktionsevne, hvis konsekvenser er af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Det indebærer, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbredsmæssige forhold, og at der i lang tid fremover vil være et behov for at afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne. Normalt vil lidelsen være en belastning for borgeren resten af livet.

IV. Kriterier for bevilling

Hjælp kan ydes, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Væsentlighed

Hjælpemidlet eller forbrugsgodet skal i *væsentlig* grad kunne afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i *væsentlig* grad lette den daglige tilværelse i hjemmet. Vurderingen heraf er konkret og individuel, og spørgsmålet om, hvorvidt kravet om væsentlighed er opfyldt, fastlægges ud fra en samlet vurdering af hjælpemidlets eller forbrugsgodets betydning for at kunne afhjælpe borgerens funktionsnedsættelse. Der kan ved denne vurdering lægges vægt på bl.a. helbredsmæssige forhold, sociale forhold, og herunder familiemæssige forhold, f.eks. børn i familien, hjælpemidlets betydning for muligheden for at leve et liv som andre på samme alder og i samme livssituation, og om der evt. kan findes andre måder at kompensere for funktionsnedsættelsen på.

Det afgørende er, at behovet for hjælpemidlet eller forbrugsgodet sammenholdt med den konstaterede funktionsnedsættelse er af tilstrækkeligt omfang til, at der reelt bliver tale om en væsentlig afhjælpning af de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller en væsentlig lettelse i den daglige tilværelse i hjemmet.

Den daglige tilværelse i hjemmet

Ved vurderingen af kravet om, at hjælpemidlet eller forbrugsgodet kan lette den daglige tilværelse i hjemmet, kan der bl.a. lægges vægt på hjælpemidlets eller forbrugsgodets funktion og vigtighed i forbindelse med borgerens ophold i hjemmet. Der kan fx lægges vægt på betydningen for den pågældendes mulighed for så vidt muligt at klare sig uden hjælp fra andre. Der kan desuden lægges vægt på betydningen for, at borgeren fortsat har mulighed for at klare sig og forblive i eget hjem.

Herudover kan der lægges vægt på hjælpemidlets eller forbrugsgodets funktion for andre, der hjælper borgeren til dagligt i hjemmet. Der kan fx være tale om en lift eller en særlig seng, som en plejer eller et familiemedlem bruger ved pleje af den pågældende.

De sociale forhold, herunder om borgeren har ægtefælle og børn, skal tages i betragtning ved vurderingen af behovet for et hjælpemiddel eller forbrugsgode. Det forventes som udgangspunkt, at fx ægtefælle eller børn medvirker ved udførelse af praktiske opgaver i hjemmet. Det offentlige kan dog ikke pålægge børn af borgere med nedsat funktionsevne mere arbejde i hjemmet end andre børn på samme alder udfører, ligesom det offentlige ikke kan pålægge en evt. ægtefælle arbejde i hjemmet udover, hvad der er normalt og ligger inden for rimelighedens grænser.

Udøvelse af erhverv

Der skal ved vurderingen lægges vægt på, om hjælpemidlet eller forbrugsgodet er nødvendigt for, at borgeren kan være i erhverv. Hjælpemidlet eller forbrugsgodet skal være en forudsætning for, at borgeren overhovedet kan være i erhverv og bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

V. Afgrænsning til anden lovgivning

Generelt om forholdet til anden lovgivning

Der findes regler om ydelse af hjælpemidler inden for bl.a. sygehussektoren, hjemmesygeplejen, tandplejen, uddannelsessektoren og beskæftigelsessektoren.

Det er kun, hvor det ansøgte hjælpemiddel ikke kan henføres til disse bestemmelser, at ansøgningen behandles efter regler i den sociale lovgivning, jf. servicelovens § 115.

Foruden servicelovens hjælpemiddel- og forbrugsgoderegler indeholder den sociale lovgivning muligheder for hjælp i servicelovens §§ 41 og 100 om merudgiftsydelse til henholdsvis børn og voksne og § 116 om boligændringer.

Da en række sektorer hver for sig administrerer hjælpemidler, kan der opstå problemer for borgeren i forbindelse med ydelse af hjælpemidlet, idet der kan opstå tvivl om, hvilken sektor der skal yde hjælpemidlet. Der kan også opstå problemer i forbindelse med sektorskift. Det er derfor nødvendigt, at sagsgangen sektorernes imellem lettes, og at samarbejdet mellem sektorernes smidiggøres og udbygges mest muligt, således at borgeren altid er sikret de nødvendige hjælpemidler.

I princippet kan der være afgrænsningsproblemer imellem alle de ovennævnte kategorier, men i praksis er det skillelinjen mellem behandlingsredskaber, som regionen skal betale, og hjælpemidler, som kommunen skal betale, der har størst betydning.

Det bemærkes i den forbindelse, at et givet apparatur eller redskab både kan være et behandlingsredskab og et hjælpemiddel. Om det kategoriseres som det ene eller det andet afhænger af den sammenhæng, apparaturet eller redskabet indgår i, dvs. om det opfylder kriterierne for at kunne kategoriseres som et behandlingsredskab eller et hjælpemiddel.

I tilfælde, hvor der opstår tvivl om hvilken myndighed, der er ansvarlig for betaling af et nødvendigt behandlingsredskab eller hjælpemiddel, som skal betales af regionen eller af kommunen, er det vigtigt, at tvivlen ikke kommer borgeren til skade. Den myndighed, der har tættest kontakt med borgeren, skal i givet fald umiddelbart levere det nødvendige behandlingsredskab eller hjælpemiddel til borgeren, hvorefter betalingssspørgsmålet må afklares efterfølgende mellem de involverede myndigheder.

Sygehussektoren

Sundheds- og Ældreministeriets cirkulære om afgrænsningen af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsnet, angiver retningslinjer for afgrænsning af behandlingsredskaber, hvor udgifterne afholdes af sygehusvæsnet.

Som behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsnet, anses apparatur og hjælpemidler, som patienten forsynes med som led i eller som fortsættelse af den behandling, der er påbegyndt på sygehuset. Formålet er enten at tilvejebringe yderligere forbedring af det resultat, der er opnået ved sygehusbehandlingen eller at forhindre forringelse af dette resultat. Følgende grupper af hjælpemidler/apparatur anses herefter for at være behandlingsredskaber:

- Hjælpemidler og apparatur, som ordineres som led i behandling på sygehus, og som i reglen anvendes under kontrol af sygehuset, inden tilstanden er stationær.
- Hjælpemidler og apparatur som indopereres under indlæggelse på sygehus.
- Apparatur, som ordineres af sygehuset og anskaffes til mere eller mindre permanent brug i hjemmet, men hvor patienten har fået undervisning i brugen på sygehuset eller er under en vis kontrol på sygehuset.

Cirkulæret er vejledende, og det kan ikke udelukkes, at de i cirkulæret nævnte eksempler på hjælpemidler i nogle tilfælde må betragtes som behandlingsredskaber, hvor det er sygehusvæsnet der afholder udgiften. Der kan som eksempel henvises til produkter, som er en integreret del af et andet produkt eller i øvrigt er nødvendigt for anvendelsen af dette produkt efter dets formål. Sådanne produkter skal bevilges sammen med det primære produkt af den sektor, der er ansvarlig for ydelsen (sektoransvarlighedsprincippet).

For visse hjælpemidler afhænger afgrænsningen af, om der er tale om et hjælpemiddel eller forbrugsgode efter servicelovens §§ 112 eller 113 eller et behandlingsredskab efter sygehusreglerne, af en vurdering i det konkrete tilfælde af lidelsens karakter og omfang, og hvilke behov brugen af hjælpemidlet eller behandlingsredskabet skal afhjælpe.

VII. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser om hjælpemidler og forbrugsgoder

Der er ikke tale om en udtømmende opstilling af Ankestyrelsens principmeddelelser.

Principmeddelelserne er udvalgt i sammenhæng med emnet for at belyse vores almindelige praksis på området. Principmeddelelser kan læses i fuld længde i Ankestyrelsens Principdatabase. Principdatabase findes på vores hjemmeside www.ast.dk

8-19

Principmeddelelsen fastslår blandt andet, at udstyr til fritidsaktiviteter ikke kan bevilges som et hjælpemiddel efter serviceloven, da udstyr til fritidsaktiviteter ikke i væsentlig grad afhjælper de varige følger af borgerens nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad letter den daglige tilværelse. Det betyder, at fx kørestole til sports- og fritidsaktiviteter ikke kan bevilges som et

hjælpemiddel, da de ikke i væsentlig grad afhjælper de varige følger af borgerens nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad letter den daglige tilværelse.

Det samme gælder kropsbårne hjælpemidler, fx sports- eller badeproteser, da disse ligesom kørestole til sport- og fritidsaktiviteter, som udgangspunkt ikke i væsentlig grad afhjælper de varige følger af borgerens nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad letter den daglige tilværelse.

Merudgifter til deltagelse i fritidsaktiviteter og udstyr hertil vil efter en konkret vurdering kunne dækkes som en merudgift. Det forudsætter dog, at borgeren er omfattet af personkredsen for merudgifter, og at andre borgere på samme alder og i samme livssituation, uden en funktionsnedsættelse, også ville have en fritidsaktivitet.

40-19

Principmeddelelsen fastslår blandt andet, at der ved bevilling af et el-køretøj skal være tale om en betydelig nedsat evne til at færdes i nærområdet. Til brug for denne vurdering skal indhentes oplysninger om borgerens gangfunktion og gangdistance, om borgeren går med eller uden ganghjælpemidler, og om borgeren har balanceproblemer og oplever udtrætning eller øgede smerter ved gang. Der skal desuden inddrages oplysninger om borgeren selvstændigt kan tage med offentlig transport eller transportere sig på anden vis i nærområdet ved brug af en almindelig cykel eller egen bil.

43-18

Principmeddelelsen fastslår, at kommunen yder støtte til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj til borgere med varige og svære foddeformiteter, hvis generne kan afhjælpes med det ansøgte fodtøj eller indlæg. Det er en betingelse, at borgers foddeformitet er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Derudover er det en betingelse for støtte til ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj, at borger uden brug af indlæg, ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Kommunen yder derudover støtte til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj som et hjælpemiddel, hvis borger er omfattet af personkredsen for støtte til hjælpemidler. Det vil sige til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad afhjælper denne. Det kan eksempelvis være tilfældet for borgere med hoftelidelser, der har indvirkning på fødderne.

30-17

Principmeddelelsen fastslår, at et produkt kun kan bevilges som et hjælpemiddel efter serviceloven, når det ikke kan bevilges efter anden lovgivning. Dette følger af servicelovens bestemmelse om subsidiaritetsprincippet.

Kommunen skal yde støtte til hjælpemidler, som har til formål at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Et hjælpemiddel skal medvirke til, at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og i videst muligt omfang gøre borger uafhængig af andres bistand i dagligdagen. Der kan alene ydes støtte til hjælpemidler, der i væsentlig grad afhjælper borgerens nedsatte funktionsevne.

Glukosemålingssystemet FreeStyle Libre kan både være et hjælpemiddel og et behandlingsredskab. Hvilken myndighed, der i givet fald bevilger produkt afhænger af, hvordan produktet anvendes og administreres.

Hvis produktet ikke er et hjælpemiddel, skal kommunen ikke foretage en væsentlighedsvurdering.

Vurderer kommunen, at glukosemålingssystemet er et hjælpemiddel for borger, vil det bero på en konkret og individuel vurdering, om produktet i væsentlig grad yderligere end det allerede bevilgede injektions- og testmateriale kan afhjælpe borgerens varige følger af den nedsatte funktionsevne.

Kommunen kan i væsentlighedsvurderingen inddrage lægelige oplysninger om eventuelle bivirkninger af det allerede bevilgede injektions- og testmateriale. Dette kan fx være særlige fysiske gener, herunder nedsat følelse i fingerspidserne eller et særligt behov for mange daglige blodsuktermålinger, enten på grund af meget svingende blodsukker, eller hvis borgers erhverv kræver dette.

Det forhold, at borger oplyser fx at glukosemålingssystemet er mere hensigtsmæssigt og nemmere at bruge eller skaber mere tryghed for borger, kan ikke i sig selv føre til, at borger er væsentligt yderligere afhjulpet med glukosemålingssystemet. Det samme gør sig gældende i forhold til, at borger ikke bryder sig om at skulle stikke sig offentligt eller at borger har skiftende arbejdssteder.

75-16

Principmeddelelsen fastslår blandt andet, at rengøring af et hjælpemiddel kan bevilges som praktisk hjælp.

77-15

Principmeddelelsen fastslår, at en epilepsialarm kan være et hjælpemiddel. Afgørelse må bero på en konkret vurdering af lidelsens karakter og formålet med brugen af epilepsialarmen. Hvis formålet er at alamere om et epileptisk anfald, når epileptikeren ikke selv er i stand til at tilkalde hjælp, skal epilepsialarmen betragtes som et hjælpemiddel

4-15

Principmeddelelsen fastslår, at et ståstøttestativ kan ligesom et gangstativ både være et hjælpemiddel og et behandlings-/træningsredskab.

Afgørelsen må bero på en konkret, individuel vurdering af lidelsens karakter og omfang samt hvilket behov, brugen af ståstøttestativet skal afhjælpe.

Hvis det primære formål med et ståstøttestativ er at afhjælpe den manglende ståfunktion, skal ståstøttestativet betragtes som et hjælpemiddel. Det skal herefter vurderes, om bestemmelsens krav om væsentlighed er opfyldt.

Hvis ståstøttestativet primært skal anvendes til at forbedre funktionsevnen eller forebygge yderligere forværring af funktionsevnen, skal det betragtes som et træningsredskab eller et behandlingsredskab.

94-15

Principmeddelelsen fastslår, at en kædedyne kan bevilges, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet. Hvis formålet med det ansøgte er at forbedre funktionsevnen eller forebygge yderligere forværring af funktionsevnen som et alternativ til anden behandling, skal det ansøgte betragtes som et behandlingsredskab.

15-13

Der kan normalt ikke ydes støtte til hjælpemidler, som ansøger selv har anskaffet, inden bevilling.

Den ansøger, der vælger at anskaffe et hjælpemiddel, mens klagen behandles, bærer selv risikoen for selv at komme til helt eller delvist at afholde udgiften til hjælpemidlet.

Selvom ansøgeren senere findes berettiget til et hjælpemiddel, kan der være forhold, der bevirker, at udgiften ikke kan dækkes helt eller delvist. Det kan skyldes, at kommunen har leverandøraftaler, det indkøbte hjælpemiddel ikke er det bedst egnede og billigste, eller at kommunen selv kan stille et identisk hjælpemiddel til rådighed.

13-13

Det er et almindeligt socialretligt princip, at der som udgangspunkt ikke kan ydes hjælp til udgifter, som en borger har påtaget sig, inden han har søgt kommunen om hjælp.

Hvis der er tale om en akut/uopsættelig udgift, fejlagtig vejledning fra kommunens side, en ansøgning om en løbende ydelse eller ydelse, der er forholdsvis nøje beskrevet i loven, vil der efter en konkret vurdering kunne ydes hjælp til udgifter, som en borger har påtaget sig, inden borgeren har søgt kommunen om hjælp.

197-11

Principmeddelelsen fastslår, at en kommune var berettiget til at frakende en borger en manuel kørestol og en minicrosser i forbindelse med tilretning af el-kørestol. Det daglige kørselsbehov var dækket med el-kørestolen og den bevilgede handicapbil, som borgeren selv kørte. En minicrosser og en manuel kørestol ville således ikke yderligere afhjælpe borgerens nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad lette den daglige tilværelse i hjemmet.

C-30-06

Principmeddelelsen fastslår, at en pedalon (elektrisk fodcykel) ikke kunne betragtes som et hjælpemiddel, da den ikke havde til formål at afhjælpe de varige følger af en funktionsnedsættelse, men derimod gennem træning tog sigte på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau. En kvinde, der led af muskelsvind, var derfor ikke berettiget til hjælp til anskaffelse af en pedalon efter servicelovens hjælpemiddelbestemmelser.

C-25-04

Principmeddelelsen fastslår, at hjælpemidler, som må forventes at findes i et bestemt botilbud på grund af beboernes nedsatte funktionsevne og behov, må anses som basisinventar, som skal stilles til rådighed af botilbuddet.

Bleer måtte anses som basisinventar i et social-psykiatrisk amtskommunalt botilbud for voksne sindslidende og skulle derfor stilles til rådighed af botilbuddet.

C-4-99

Principmeddelelsen fastslår blandt andet, at der ved afgrænsningen mellem basisinventar og personlige hjælpemidler kunne lægges vægt på, om det ansøgte var til personligt brug, idet hjælpemidlet alene anvendes af ansøger og pågældende er afhængig af hjælpemidlet dagligt/permanent, eller om det ansøgte var personligt/individuel tilpasset udover de almindelige justeringsmuligheder, og således ikke umiddelbart ville kunne anvendes af andre beboere.

VIII. De konkrete mødesager

Sagerne er grupperede i overordnede temaer. Der kan være flere temaer og delelementer i en enkelt sag. Sagen vil alene fremgå én gang nedenfor og under et enkelt tema, udvalgt efter, hvad der umiddelbart forekommer mest interessant i den enkelte sag.

Sektoransvarlighed

Nogle produkter kan både være et hjælpemiddel og et behandlingsredskab, og kan derfor bevilges af forskellige sektorer. Nedenstående sager belyser princippet om, at servicelovens regler om støtte til hjælpemidler er subsidiære i forhold til støtte efter anden lovgivning.

Sag nr. 1 – hjemvisning – **spiserobot på botilbud** målrettet borgere med omfattende behov for hjælp, herunder til spisning – ikke tilstrækkelig oplyst til, at vi kan afgøre, om hjælpemidlet kan betragtes som personligt – kommunen skal undersøge, hvor ofte borger har behov for at medtage spiserobot ved aktiviteter uden for botilbuddet, hvorefter spiserobotten vil kunne betragtes som et personligt hjælpemiddel, der ikke skal stilles til rådighed af botilbuddet.

Sag nr. 2 - Stadfæstelse – **halskrave** er ikke et hjælpemiddel – primære formål er aflastning af muskulaturen og træder i stedet for behandling.

Sag nr. 3– Stadfæstelse – **ståstativ på et bosted** er ikke et personligt hjælpemiddel, men basisinventar – Bostedet har ikke tilbudt nyt ståstativ efter, at det gamle blev for lille til barnet. Kommunen skal undersøge om barnets behov varetages bedst muligt på institutionen.

Er produktet et hjælpemiddel for ansøgeren

Om et produkt er et hjælpemiddel for ansøgeren afhænger af, hvilket behov brugen af det skal afhjælpe. Hvis det primære formål er at opnå forbedring af fx kontrollen med ansøgers diabetes, så er det ikke et hjælpemiddel for den pågældende. Nedenstående sager belyser afgrænsningen mellem hjælpemidler og behandlingsredskaber.

Sag nr. 4– stadfæstelse – ej hjælpemiddel - **kuglepudens** formål er at afhjælpe smerter og undgå medicin – er bevilget kædedyne.

Sag nr. 5 – stadfæstelse – borger er alene berettiget til at få bevilget **el-køretøj** som forbrugsgode med 50 pct. af prisen, da el-køretøjet ikke udelukkende fungerer som hjælpemiddel.

Sag nr. 6- Ændring – Borger er berettiget til et trehjulet **el-køretøj** som et forbrugsgode med 50 pct. af prisen. Borger er 52 år, har betydeligt nedsat gangfunktion og kan pga. balanceproblemer ikke anvende et tohjulet køretøj. El-køretøjet fungerer ikke udelukkende som et hjælpemiddel for borger, da el-køretøjet også skal erstatte et almindeligt transportmiddel til at færdes med i nærområdet.

Sag nr. 7- Ændring – **Beskyttelseshjelm** til et barn er et hjælpemiddel, da hjelmen efter en konkret vurdering har et afhjælpende formål. Hjelmen skal bruges til, at barnet kan lære at gå og bevæge sig frit omkring uden at risikere at pådrage sig svære skader i form af indre blødninger pga. kronisk blødersygdom i svær grad.

Sag nr. 8- ændring – i den konkrete sag er der ikke tale om et behandlingsredskab, men et hjælpemiddel, da **bleer** i væsentlig grad afhjælper en varigt nedsat funktionsevne. Borger har svær fistulerende Crohns (fistler omkring anlagt stomi ved det perianale område og fra endetarm til vagina). Tilstanden er permanent og stationær, og fistlerne tømmer sig, uden borger har indflydelse på dette.

Væsentlighedskriteriet

Når det er afklaret om et produkt er et hjælpemiddel for ansøgeren, og at ansøgeren er i personkredsen, så skal det undersøges om de øvrige betingelser for bevilling af støtte er opfyldt. Nedenstående sager belyser om, der for ansøgeren er tale om en væsentlig afhjælpning og lettelse i den daglige tilværelse

Sag nr. 9- stadfæstelse – **trehjulet cykel** ikke væsentlig afhjælpning – borgers gangfunktion er sikker og med godt tempo, gangdistancen rækker til ønskede aktiviteter i nærområdet, og borger bliver i øvrigt ikke mere uafhængig af hjælp fra ledsager. Borger ønsker også at bruge cyklen til at dyrke motion og opnå forbedring af sin funktionsevne, hvilket ikke er i overensstemmelse med formålet med hjælpemidler, om at de skal afhjælpe en varigt nedsat funktionsevne.

Sag nr. 10- stadfæstelse – **trehjulet el-cykel** ikke væsentlig afhjælpning – borger har fin gangfunktion, der rækker til nærområdet, og borger kan i øvrigt bruge offentlige transportmidler. Borger ønsker at bruge cyklen til at forbedre funktionsevnen, og har ikke råd til offentlig transport. Forbedring og vedligeholdelse af funktionsevne, er ikke i overensstemmelse med formålet med hjælpemidler. Bevilling af et hjælpemiddel eller et forbrugsgode er uafhængig af borgerens økonomi og forsørgelsesgrundlag.

Sag nr. 11- stadfæstelse – **selvbalancerende el-kørestol** afhjælper ikke væsentlig yderligere – borger er bevilget andre transport- og hjælpemidler, som bevirker, at borger selvstændigt kan komme omkring, være social og deltage i fritidsaktiviteter. Det er derfor ikke væsentligt yderligere afhjælpning af den nedsatte funktionsevne, at den selvbalancerende kørestol også kan komme over mindre trin og køre på særlige underlag, eksempelvis kuperet terræn.

Sag nr. 12 – stadfæstelse – **udskiftning af knæortose** ikke væsentlig afhjælpning – har ikke bedre funktionsevne ved brug af ortosen end uden - borger ordner alle opgaver i

hjemmet, som madlavning, bading, rengøring og vasketøj samt havearbejde uden at anvende knæortosen - nuværende knæortose anvendes kun meget sparsomt til tennistræning og længere gåture for at motionere.

Sag nr. 13 – Stadfæstelse af afslag på **trehjulet cykel** – ej væsentligt, da borger kan gå op til 2-3 km – der er bil i husstanden.

Sag nr. 14 - stadfæstelse – borger ikke berettiget til **udskiftning af hjælpemotor** til manuel kørestol – borger er om end med besvær i stand til at komme omkring med nuværende hjælpemotor – ny hjælpemotor vil ikke være yderligere væsentlig afhjælpning. Kommunen har vurderet, at borger er berettiget til en joystickstyret el-kørestol, hvilket borger ikke ønsker på nuværende tidspunkt.

Sag nr. 15 - stadfæstelse – **FreeStyle Libre** vil ikke i væsentlig grad yderligere afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne – ikke tilstrækkeligt, at FreeStyle Libre vil være mere hensigtsmæssigt at anvende.

Sag nr. 16 – stadfæstelse – **FreeStyle Libre** ikke væsentlig yderligere afhjælpning. Borger er velreguleret og har ikke problemer med at anvende traditionelt testmateriale. Borger ønsker sig afhjulpet af FreeStyle Libre i sit arbejde, da borger derved kan undgå at afbryde sit arbejde for at vaske hænder.

Sag nr. 17 – hjemvisning – **el-køretøj** – ikke tilstrækkeligt oplyst til at vurdere, om borger er tilstrækkeligt afhjulpet med en rollator i stedet for et el-køretøj. Borger ønsker at bruge el-køretøjet i forbindelse med indkøb, apotek, besøg, træning og frivilligt arbejde. Ifølge sagens akter, har borger en gangfunktion på 50-70 meter, men det fremgår ikke, hvad kommunen lægger til grund for dette. Kommunen vurderer, at borger vil være tilstrækkeligt afhjulpet med en rollator, da en rollator vil øge gangfunktionen. Borger har bil i husstanden og kan med denne godt komme omkring i nærmiljøet, men det er ikke tilstrækkeligt oplyst, om borger med rollator kan komme fra bil til aktivitet.

Sag nr. 18 – stadfæstelse – borger ikke væsentligt yderligere afhjulpet med **stok** til højre hånd, da borger allerede er kompenseret med rollator. Mindre udækket behov.

Sag nr. 19 – stadfæstelse – borger ikke væsentlig yderligere afhjulpet med **greb til bruseniche** og foran toilet – borger kan rejse sig fra badebænk uden besvær og er kompenseret med et supporter armlæn til toilettet.

Sag nr. 20 – stadfæstelse – ikke yderligere væsentlig afhjælpning med **hjælpemotor** til manuel kørestol til brug for færdsel i nærmiljøet – borger er bevilget manuel kørestol, rollator, dropfodsskiner, el-køretøj og har bil – Borgers gangdistance er på ca. 250 meter med dropfodsskiner.

Sag nr. 21 – Ændring – en **talebøf "big step by step with levels"** er et kommunikationshjælpemiddel for en 14-årig dreng – hjælpemidlet afhjælper i væsentlig grad følgerne af udviklingsforstyrrelse uden verbalsprog.

Sag nr. 22 – Ændring – **ekstra brystprotese** af hygiejniske hensyn – bevilget en brystprotese, og ønsker en ekstra til skiftebrug, når hun har trænet – før sygdom var hun vant til at træne i hverdagen.

Sag nr. 23 - Stadfæstelse - ikke ret til **FreeStyle Libre**, da der ikke er tale om yderligere væsentlig afhjælpning i forhold til traditionelt testmateriale. Borger er velreguleret, måler blodsukker 8-12 gange dagligt, kan anvende traditionelt testmateriale, ej oplysninger om særlige gener udover hvad der må forventes.

Sag nr. 24 - Stadfæstelse - ikke ret til **Freestyle Libre**. Borgers diabetes er ikke velreguleret, og FreeStyle Libre er derfor ikke et hjælpemiddel for borger. Det primære formål er, at opnå en bedre regulering af borgers diabetes.

Sag nr. 25 - Stadfæstelse af afslag på **el-scooter** - ej væsentlig yderligere afhjælpning - er allerede bevilget el-kørestol, som kan benyttes inde og ude - ekstra rengøring af el-kørestol skal ydes efter reglerne om praktisk hjælp.

Sag nr. 26 - Stadfæstelse af afslag på **udskiftning af proteselås** - nuværende virker - øget tryk ikke tilstrækkeligt til at opfylde væsentlighedskravet.

Sædvanligt indbo

Man kan få hjælp til køb af forbrugsgoder, hvis ansøgeren er i personkredsen, og væsentlighedskriteriet er opfyldt. Hjælpen ydes som udgangspunkt med 50 pct. Visse produkter kan man dog ikke få hjælp til, det er blandt andet, hvis produktet må anses for at være sædvanligt indbo, fx vaskemaskine, bord, stole, computer og mobiltelefoner. Nedenstående sag belyser dette.

Sag nr. 27 - Ændring - Ikke ret til **rollermouse og headset**, da produkterne indgår i sædvanligt indbo - bevilget af kommunen som forbrugsgoder med egenbetaling - begunstigende forvaltningsakt - ret til at beholde produkterne.

Særlige bestemmelser om støtte til visse hjælpemidler

I hjælpemiddelbekendtgørelsen er der en række særlige bestemmelser om støtte til visse hjælpemidler. Det er blandt andet støtte til injektions- og testmaterialer til brug for diabetikere, ortopædisk fodtøj til personer med varige og svære foddeformiteter og briller/kontaktlinser.

Injektions- og testmaterialer til insulinkrævende diabetikere

Sag nr. 28 - ændring - **testmateriale diabetes** - særskilt hjemmel - ikke som led i behandling - kommunen nærmest til at afholde udgiften indtil tvivl om ansvarlig myndighed er afklaret.

Ortopædisk fodindlæg og fodtøj

Sag nr. 29 - stadfæstelse - borger har ikke ret til **ortopædisk fodindlæg** - borger har ikke en varig og svær foddeformitet - er ikke omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Sag nr. 30 - stadfæstelse - **fodindlæg** kan ikke bevilges som hjælpemiddel - borger lider af charcots fod (følgesygdom til diabetes) - indlægget har ikke et afhjælpende formål - det primære formål med brug af ortopædisk fodindlæg er dels at vedligeholde funktionsevnen dels at sikre, at der ikke sker en forringelse af funktionsevnen.

Sag nr. 31 – stadfæstelse – opfylder ikke indikationerne for hjælp efter hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1 - borger ville heller ikke være henvist til at bruge ortopædisk fodtøj, hvis der ikke bruges **ortopædisk fodindlæg**. Borger har hulfod, knyst, svært forfodsnedfald, hallux valgus (skæv storetå) og begyndende hammertås konfiguration, men ikke samtidigt dårligt blodomløb. Borger har samtidigt god puls og normal sensibilitet. Det er uden betydning, at eventuelle lidelser på sigt kan resultere i dårligt blodomløb, da det er borgers status på afgørelsestidspunktet, der er relevant.

Sag nr. 32 - kombineret hjemvisning/ændring – borgers fodlidelse er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1 hvad angår **fodindlæg** – svært fikseret platfod – hjemvisning ift., at det ikke er afklaret, om borger uden brug af ortopædisk fodindlæg vil være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj – ændring ift. **sålførhøjelse** - borger har ret til sålførhøjelse som et hjælpemiddel efter bestemmelsen om støtte til hjælpemidler (servicelovens § 112), da sålførhøjelse i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne – betydelig skævhed i bækkenet og benlængdeforskel.

Sag nr. 33 - hjemvisning - ikke tilstrækkelig oplyst til, at vi kan afgøre, om borger har en fodlidelse og om denne er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsen – platfod – hvis der ikke er tale om en fodlidelse, er sagen heller ikke oplyst tilstrækkeligt til, at vi kan afgøre, om borger er omfattet af personkredsen for støtte til hjælpemidler, hvorefter borger vil kunne få bevilget støtte til **ortopædiske fodindlæg** som et hjælpemiddel pga. hoftelidelse og hypermobilitet.

Sag nr. 34 – stadfæstelse – borger søger **fodindlæg** til gener i knæ efter færdselsuheld – ikke varig funktionsnedsættelse – behandlingsmuligheder ikke udtømte.

Sag nr. 35 - Hjemvisning – **fodindlæg** –kommunens leverandør har afsluttet samarbejdet med borger – ikke godtgjort, at borger er kompenseret med oprindelig bevilling.

Sag nr. 36 - Stadfæstelse – Ikke ret til **ortopædisk fodindlæg**, da lidelsen ikke er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1. Moderat forfodsnedfald, let rigidus i begge storetæers grundled og mindre knystdannelse er ikke en varig og svær foddeformitet.

Sag nr. 37 - Stadfæstelse - Ikke ret til **fodindlæg**, da lidelsen ikke er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1. Nedsunken forfod er ikke i sig selv en varig og svær foddeformitet.

Øvrige sagstyper

Sag nr. 38: Ændring – **rampe** – midlertidig nedsat fysisk funktionsevne – brækket ben.

Sag nr. 39 - Stadfæstelse – Ikke ret til **el-køretøj**, da borger har købt et el-køretøj, inden kommunen træffer afgørelse.

Sag nr. 40 - Stadfæstelse af afslag på udskiftning af el-scooter – fortsat forbrugsgode og ikke udelukkende et hjælpemiddel – gangdistance uden for med rollator er 448 meter – 40-19 sag nr. 2.